

Posudek vedoucího bakalářské práce Michaely Kašíčkové

Přijetí románu Jana Pelce ...*a bude hůř*

v proměnách politického režimu

Román Jana Pelce ...*a bude hůř*, napsaný a vydaný v exilu v polovině osmdesátých let dvacátého století, představuje v novějších dějinách literatury ojedinělý úkaz. Málokteré dílo vyvolalo svou vypjatou stylizací tak diametrálně odlišné kritické a čtenářské reakce, při nichž tato stylizace přitom vlastně nebyla vzata v úvahu. Pelcovo literární dílo bylo v ohlasech redukováno na námětovou složku a na vztah užitě spisovné a nespisovné češtiny, a recenzenti se vůči oběma rozměrům vyhlašovali především morálně, mimo vlastní oblast literárního rozboru a bez ohledu na jejich funkční užití. Stejně pozoruhodný úkaz jako vášnivě přijetí románu po uveřejnění prvních ukávek a následně po knižním vydání představuje vlažná až lhostejná recepce textu při jeho uvedení do otevřeného literárního prostoru po pádu komunistického režimu na přelomu let 1989/1990 a faktická nevšimavost jak vůči opakovaným edicím ...*a bude hůř*, tak další tvorbě Jana Pelce.

Tématem práce Michaely Kašíčkové není tento záhadný úkaz vysvětlit, nýbrž utřídit a popsat, neboť ani tato primární, heuristická fáze nebyla dosud při výzkumu literatury daného období vykonána. S metodologickou oporou v základní Vodičkově studii o ohlasu literárního díla přibližuje autorka nejdříve Pelcův umělecký záměr a poté popisuje jednotlivé kritické ohlasy, z podstaty věci publikované v domácím samizdatu a v exilových periodikách. M. Kašíčková ukazuje, jak se jednotliví kritici rozcházeli v určení románového tématu samého a jak se současně pohybovali ve společném – mimoliterárním – politickém a sociologickém konkretizačním kontextu. Na polistopadových reakcích je zase dobře vidět, že text (z perspektivy počátku devadesátých let starý toliko pět šest let) už vlastně nebyl shledáván jako esteticky aktuální a pro jednotlivé pisatele znamenal převážně už jen kus literární historie.

Jako každý vedoucí bakalářské práce jsem mohl sledovat způsob, jakým autorka spisu bojovala, zvládala i podléhala překážkám a nárokům odborné práce. V daném případě se M. Kašíčková musela vyrovnávat s nástrahami, jež klade vícestupňová metaliterární problematika. Řada konkretizací Pelcova románu na sebe současně navzájem reagovala (Preisner, Sviták, Jirous), u některých byl Pelcův text druhotným tématem a rozebírány byly reakce samé (Rezek). Při popisu tohoto materiálu musela autorka rozeznávat základní referenční oblasti jednotlivých argumentů a

nenechat se přitom „vyprovokovat“ jejich vášnivým zastáváním nebo zdůvodňování, nevstupovat s nimi do sporu. M. Kašíčková do tématu recepce literárního díla pojala rovněž i filmovou adaptaci *...a bude hůř* a její ohlas.

Stopy po formulačních potížích či námětech v textu bakalářské práce jen nadhozených sice zůstaly, ale troufám si tvrdit, že je to dáno náročností zdánlivě nenápadného, ale ve skutečnosti obtížného metodologického úkolu. Autorka pracovala těžce, ale důkladně a poctivě, a práce jistě splňuje nároky kladené na žánr BP. Rád ji proto doporučuji k obhajobě.

Michael Špirit

Praha, 28. 8. 2013